

Innehåll

FÖRORD Ständige sekreteraren Mats Malm 7

BÖRSHUSET BERÄTTAR 8

I – BAKGRUNDEN

Rådhuset vid Stortorget 11

Det medeltida rådhuset 12 | Tessin den äldres rådhusprojekt 16

De sista husköpen 20

Börshus i Stockholm? 23

Börs i 1600-talets Sverige 28 | Vid Järntorget 32

Generalfaktori med börs 34 | I Narva 36

De tjugotvå förslagen 39

Rådhus och börs 41 | Börshusförslagen 43

II – TILLBLIVELSEN

Maktkamp 55

Gehör hos riksdag och kung 55 | I väntan på rivning 57

Carl Johan Cronstedts börsprojekt 58 | Carl Sparres ingripande 65

Börshusbygget 67

Den unge Palmstedt 67 | Det omfattande bygget 74

Högklassigt hantverk 75

Palatset fullbordat 82

Mellan rokoko och gustavianskt 89 | Ornamentikens bildspråk 93

Begränsad förgyllning 97 | Borgerligt eller aristokratiskt 98

Tornet 99 | Brunnen på Stortorget 103

2021 C 2063

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG

III – VERKSAMHETEN

Börshuset till fest 109

Assembléerna 110 | Par Bricole och Bellman 116 | Svenska Akademien 117
I skymningen efter Gustav III 121 | Nyordning under Karl Johan 123
Renovering och förgyllning 129 | Ny tid under Oscar I 131
Stockholms bildningssällskap 134

De sista stora festerna 137

Nedgång kring sekelskiftet 1900 149

Köpmansbörsen 155

Stockholms börsförening 165 | I Göteborg, Oslo och Gävle 167

Stockholms fondbörs 173

Problem under kungabalerna 174 | Ett upprört ögonblick 175 | Staden tar
över 177 | Arbetardemonstration 180 | Börshus i 1800-tales smak 182

Storstadsbörs 191

Nytt börshus? 193 | Modernitet i det gamla 197 | Börshuset under krigsårens
spekulationsfeber 199 | Börshallens förändring 200 | Under datoriseringens
färla 209 | Ove Hidemarks ombyggnad 210 | De stora förändringarna 215
Nobelmuseet – The Nobel Prize Museum 216

Svenska Akademien 221

Magna Sunnerdahls donation 221 | Inflyttning och restaurering 228
En ny era 233 | Finlandsfrågan 238 | Musik åter till huset 240 | Akademiens
vardag 241 | Regn av stuck i Akademien – restaurering 244 | Pendyl och stängda
dörrar 247 | En hyllning till Tomas Tranströmer 249 | Under de vackra källar-
valven 251 | I PEN-klubbens anda 254 | Börshuset i fokus 255 | Knytblus-
manifestation 257 | Återhämtning 259 | De senaste åren – en bildepilog 261

IV – ERIK PALMSTEDTS AV GUSTAV III FASTSTÄLLDA RITNINGAR 303

KOMMENTARER OCH REFERENSER 316 | KÄLLOR 322 | BILDKÄLLOR 326 | REGISTER 327